

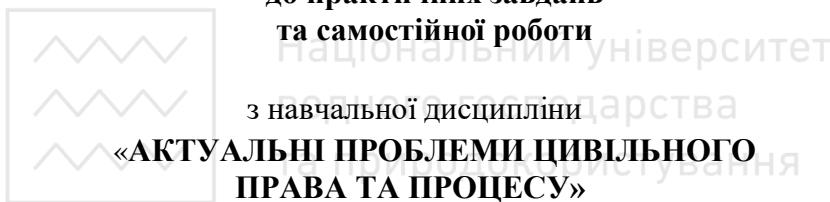

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра конституційного права та галузевих дисциплін

07-01-58

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня за спеціальністю 081 «Право»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною комісією зі
спеціальності 081 «Право»,
Протокол № 3 від «21» грудня 2018 р.

Рівне – 2018

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права та процесу» для студентів спеціальності 081 «Право» денної та заочної форми навчання / Водоп'ян Т. В., Подвірна О. В. – Рівне : НУВГП, 2018. – 37 с.

Укладачі: Т. В. Водоп'ян, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін; О. В. Подвірна, асистент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Відповідальний за випуск – І. В. Міщук, кандидат юридичних наук, зав. кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Передмова	3
1. Опис навчальної дисципліни та її структура	3
1.1. Опис навчальної дисципліни	3
1.2. Тематика практичних занять	6
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики	7
1.4. Критерії та шкала оцінювання	7
2. Плани практичних занять	9
3. Самостійна робота студентів	27
4. Рекомендована література	29

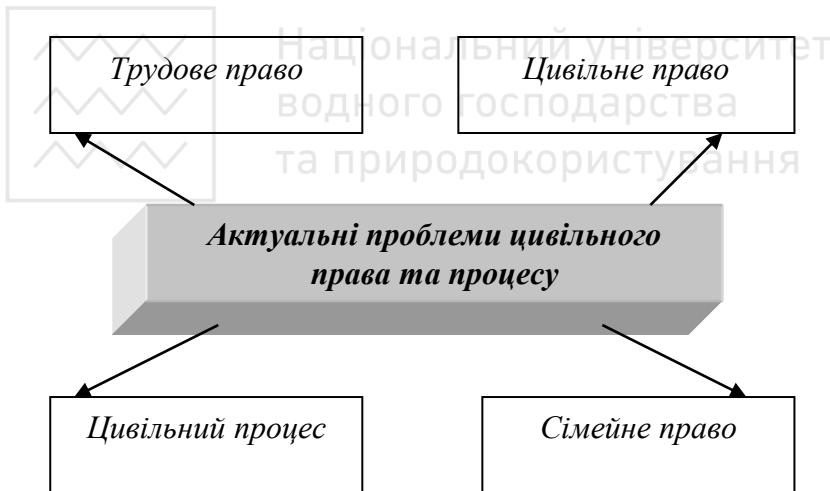
© Т. В. Водоп'ян,
О. В. Подвірна, 2018
© НУВГП, 2018

Передмова

Ви приступаєте до вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права та процесу». Пропоновані методичні вказівки допоможуть вам зорієнтуватись при підготовці до практичних занять, організувати самостійну роботу.

Взаємозв'язки навчальної дисципліни «Актуальні питання цивільного права та процесу» з іншими дисциплінами навчального плану, які передують її вивченю та які спираються на її вивчення, подано за такою схемою.

1. Опис навчальної дисципліни та її структура

1.1 Опис навчальної дисципліни

Викладання дисципліни «Актуальні питання цивільного права та процесу» передбачає загальну та спеціальну мету.

Загальна мета передбачає:

1. Формування у студентів науково обґрунтованих уявлень про сучасні проблеми цивільного та цивільно-процесуального законодавства України.
2. Можливість самостійного комплексного вивчення цивільного та цивільно-процесуального законодавства України, що регулює систему цивільних та цивільно-процесуальних відносин.

Спеціальна мета передбачає:

1. Формування у студентів теоретично і емпірично обґрунтованих уявлень про актуальні проблеми цивільного та цивільно-процесуального права.
2. Відпрацювання теоретичних та практичних навиків щодо визначення характеру цивільних правовідносин та норм, що підлягають до застосування.
  - дослідження проблемних аспектів цивільного права і процесу;
  - вивчити наукові підходи у трактуванні явищ цивільного права і процесу;
  - формування здатності аналізувати ситуації та знаходити відповідне нормативне та теоретичне обґрунтування при їх вирішенні;
  - оволодіти навичками складання цивільно-процесуальних документів;
  - дослідження основних тенденцій розвитку цивільного та цивільно-процесуального законодавства.

2.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент *повинен*:

знати:

- теоретичні основи цивільного та цивільного процесуального права;

- концепцію підходів до розуміння принципів цивільного права та процесу, їх систему та порядок реалізації в сучасному праві;

- наукові концепції вчених-процесуалістів щодо актуальних проблем цивільного права та процесу;

- особливості процесуального становища суб'єктів та об'єктів цивільного права, суб'єктів цивільного процесу;

- теоретичні та практичні аспекти окремих видів проваджень та стадій цивільного процесу в світлі нової законодавчої регламентації;

- актуальні питання інституту доказування і застосування окремих засобів доказування;

- актуальні проблеми реформування цивільного права та цивільного судочинства;

- перспективи розвитку науки цивільного та цивільного процесуального права.

вміти:

правильно застосовувати норми матеріального і процесуального права при вирішенні практичних та теоретичних ситуацій;

- грамотно проводити аналіз норм цивільного матеріального і процесуального права;

- складати процесуальні документи;

- проводити аналіз процесуальних документів, які ухвалені судом, а також іншими особами, з метою виявлення в них недоліків.

1.2 Тематика практичних занять

№	Назва теми
1	Тема 1. Теоретичні основи цивільного процесуального права України
2.	Тема 2. Проблемні питання реалізації принципів цивільного процесу
3.	Тема 3. Цивільні процесуальні відносини в системі цивільного процесу: проблеми теорії та практики
4.	Тема 4. Актуальні питання інституту доказування в науці цивільного процесуального права
5.	Тема 5. Актуальні проблеми позовної форми захисту цивільних прав
6.	Тема 6. Провадження у справі до судового розгляду: актуальні проблеми теорії і практики
7.	Тема 7. Судові рішення в цивільному процесі: проблемні питання
8.	Тема 8. Особливості перегляду рішень суду в цивільному процесі: питання теорії і практики
9.	Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права
10.	Тема 10. Теоретичні основи цивільного процесуального права України
11.	Тема 11. Проблемні питання реалізації принципів цивільного процесу
12.	Тема 12. Цивільні процесуальні відносини в системі цивільного процесу: проблеми теорії та практики
13.	Тема 13. Актуальні питання інституту доказування в науці цивільного процесуального права

14.	Тема 14. Актуальні проблеми позової форми захисту цивільних прав: актуальні проблеми теорії і практики
15.	Тема 15. Особливості перегляду рішень суду в цивільному процесі: питання теорії і практики

1.3 Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться за формами:

- оцінювання роботи студентів на лекціях;
- усного опитування на практичних заняттях,

участь в обговоренні проблемних питань, оцінки розв'язування ситуаційних завдань;

- виконання поточних контрольних робіт за темами змістових модулів

1.4 Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Актуальних проблем цивільного права та процесу» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

- **вміння** аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'яку і розвитку;
- характер відповідей на поставленні питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);
- **вміння** застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних занять;
- **вміння** аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленнями до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог; 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Відмінно
82-89 балів	Добре
74-81 балів	
64-73 балів	Задовільно
60-63 балів	
35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

2. План практичних завдань Змістовний модуль 1.

Актуальні проблеми цивільного права

Тема 1. Цивільне право в системі приватного права. Загальна характеристика правових систем зарубіжних країн

План заняття

1. Загальні тенденції у визначенні предмета цивільно – правового регулювання: основні проблеми.
2. Методологія цивільного права в сучасних умовах.
3. Новітні підходи у визначенні принципів та функцій цивільного права.
4. Система сучасного цивільного права.
5. Проблеми відмежування цивільного права від інших галузей права на сучасному етапі.

6. Основні правові системи сучасності. Монізм та дуалізм в приватному праві.

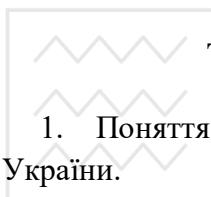
Ключові терміни та поняття

Цивільно-правове регулювання, методологія, принципи цивільного права, функції цивільного права, система цивільного права, правова система.

Теми доповідей

1. Охарактеризуйте основні правові системи світу.
2. Розмежуйте поняття «монізм та дуалізм в приватному праві» та їх значення для розбудови правової системи.

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 2. Джерела цивільного права

План заняття

1. Поняття та система цивільного законодавства України.
2. Форми систематизації цивільного законодавства.
3. Розвиток цивільного законодавства на українських землях.
4. Кодифікації цивільного законодавства України на сучасному етапі. Гармонізація, уніфікація і конвергенція цивільного законодавства.
5. Судова практика та судові прецеденти як джерела цивільного права України.
6. Звичаї як джерела цивільного права.
7. Акти цивільного законодавства і договір.

Ключові терміни та поняття

Законодавство, кодифікація, гармонізація, уніфікація, конвергенція, судова практика, судовий прецедент, правовий звичай, звичай ділового обороту.

Теми доповідей

1. Звичай ділового обороту, як джерело цивільного законодавства.
2. Судовий прецедент, як джерело цивільного законодавства.

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 3. Проблемні питання в цивільно-правовому регулюванні фізичних та юридичних осіб

План заняття

1. Особливості цивільно-правового регулювання статусу фізичних осіб.
2. Цивільно-правові проблеми обмеження дієздатності фізичної особи та визнання її недієздатної.
3. Актуальні проблеми засобів індивідуалізації фізичних осіб.
4. Розвиток уявлень про колективний суб'єкт права.
5. Поняття та класифікація юридичної особи в сучасному цивільному законодавстві та доктрині.
6. Поняття юридичної особи публічного права.
7. Участь держави Україна в цивільних правовідносинах.

Ключові терміни та поняття

Дієздатність, емансипація, недієздатна особа, обмежено дієздатна особа, часткова дієздатність, неповна дієздатність, безвісна відсутність, «юридична смерть», опіка, піклування, юридична особа, комерційне найменування, філія, представництво, керівний орган, «смерть юридичної особи».

Теми доповідей

1. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб .

2. Проблемні питання суб'єктивного цивільного права та зловживання ним.

3. Цивілістична доктрина про природу та поняття юридичної особи.

4. Правосуб'єктність юридичної особи.

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 4. Особисті немайнові права: проблеми теорії і практики

План заняття

1. Поняття та види особистих немайнових прав фізичних осіб: історія та сучасність.

2. Особисті немайнові правовідносини у предметі цивільно-правового регулювання.

3. Проблеми диференціації суб'єктів цивільних правовідносин з позиції наділення особистими немайновими правами.

4. Особливості реалізації особистих немайнових прав: право на життя, право на здоров'я, право на приватність.

5. Цивільно-правові аспекти захисту персональних даних.

Ключові терміни та поняття

Право на життя та здоров'я, репродуктивні права, право на свободу та особисту недоторканність, право на особисту безпеку та особисту гідність, індивідуалізація фізичної особи, права пацієнта

Теми доповідей

1. Теорія походження та законодавчого закріплення особистих немайнових прав.

2. Проблемні питання класифікації особистих немайнових прав.

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 5. Актуальні проблеми права власності в Україні

План заняття

1. Загальна характеристика речових прав.
2. Право власності. Суб'єкти права власності. Об'єкти права власності. Набуття права власності. Здійснення права власності. Припинення права власності.
3. Право власності юридичних осіб.
4. Право власності держави та територіальних громад.
5. Довірча власність.
6. Захист права власності. Способи захисту права власності.
7. Речові права на чуже майно. Володіння, суперфіцій, емфітевзис.
8. Поняття, ознаки та види сервітутів.

Ключові терміни та поняття

Право приватної власності, спільна власність, спільна часткова власність, спільна сумісна власність, право власності кооперативних організацій, об'єднань громадян.

Теми доповідей

1. Особливості права власності господарських товариств та їх об'єднань
2. Порівняйте речові права на майно державних підприємств та установ (юридичних осіб публічного права) за Цивільним та Господарським кодексами України.
3. Порівняльно-правова характеристика режиму спільної сумісної та спільної часткової власності.

4. Порівняльно-правова характеристика механізму особистих та земельних сервітутів, емфітезису та суперфіцію.

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 6. Окремі проблеми договірних зобов'язань

План заняття

1. Загальна характеристика вчення про зобов'язання.
2. Виконання зобов'язань: поняття, предмет, способи, місце, строк. Принципи виконання зобов'язань у сучасній доктрині.
3. Уступка вимоги і переведення боргу в зобов'язальних правовідносинах.
4. Загальна характеристика регресних зобов'язань.
5. Способи забезпечення виконання зобов'язань за ЦКУ України.
6. Підстави та правові наслідки припинення зобов'язань.

Ключові терміни та поняття

Зобов'язання, зобов'язальне право, кредитор, боржник, часткове зобов'язання, субсидіарне зобов'язання, солідарне зобов'язання, регресне зобов'язання, цесія, новація, виконання зобов'язання, забезпечення виконання, неустойка, завдаток, аванс, порука, гарантія, застава, іпотека, при тримання

Теми доповідей

1. Поняття та характеристика видів цивільно-правових договорів.
2. Проблемні питання заміна сторін у зобов'язанні.
3. Іпотека як вид застави або спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
4. Припинення зобов'язань прощенням боргу.

5. Неустойка і завдаток як види забезпечення

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 7. Проблемні питання недоговірних зобов'язань в цивільному праві України

План заняття

1. Історичний розвиток положень про недоговірні зобов'язання в цивільному праві: римське право, дореволюційний період, радянське право, сучасне право.

2. Поняття та ознаки недоговірного зобов'язання. Групи недоговірних зобов'язань.

3. Поняття та особливості цивільно-правових зобов'язань, що виникають із односторонніх правомірних дій.

4. Цивільно-правові зобов'язання, що виникають із односторонніх правомірних дій, які не регулюються Цивільним кодексом України.

Ключові терміни та поняття

Недоговірні зобов'язання, деліктні зобов'язання, правомірні дії, правопорушення, проступки, неправомірна вигода та збагачення.

Теми доповідей

1. Виникнення та становлення не договірних зобов'язань.

2. Деліктні зобов'язання та їх види.

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 8. Відшкодування шкоди в цивільному праві України: проблемні питання

План заняття

1. Історія зобов'язань із заподіянням шкоди.
2. Поняття та ознаки, функції зобов'язання із завданням шкоди.

3. Теорії причинного зв'язку в доктрині цивільного права.

4. Вина як умова недоговірної відповідальності.
Випадки відповідальності без вини.

5. Підстави звільнення від недоговірної відповідальності.

6. Відшкодування шкоди, заподіяної майну особи.

7. Відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я фізичної особи .

8. Відшкодування шкоди, заподіяної смертю фізичної особи.

9. Компенсація моральної шкоди.

10. Кондикційні зобов'язання в цивільному праві.

Ключові терміни та поняття

Цивільно-правова відповідальність, договірна відповідальність, деліктна відповідальність, часткова відповідальність, солідарна відповідальність, субсидіарна відповідальність, склад правопорушення.

Теми доповідей

1. Солідарна відповідальність: правова характеристика.

2. Субсидіарна відповідальність: правова характеристика.

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права

План заняття

1. Становлення та розвиток доктрини спадкового права в Україні.

2. Правові проблеми спадкування за заповітом.

3. Особливості правової природи заповідального

відказу та покладання у спадковому праві.

4. Заповіт з умовою: проблеми теорії та практики.
5. Проблеми спадкового договору.
6. Проблеми спадкування за законом.
7. Зміна черговості одержання права на спадкування.
8. Здійснення права на спадщину.
9. Проблеми захисту суб'єктивного права на обов'язкову частку спадщини.
10. Усунення від спадкування як вид цивільно-правової відповідальності.

Ключові терміни та поняття

Спадщина, частка у спадщині, спадкування, відмерле майно, заповіт, спадковий договір, довірдовічного утримання, «заповіт з умовою», секретний заповіт, спадкоємці.

Теми доповідей

1. Зміна черговості одержання права на спадкування.
2. Проблеми захисту суб'єктивного права на обов'язкову частку спадщини.
3. Усунення від спадкування як вид цивільно-правової відповідальності

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Змістовний модуль 2. Проблемні питання цивільного процесу

Тема 10. Теоретичні основи цивільного процесуального права України План заняття

1. Поняття і специфічні риси предмету і методу цивільного процесуального права.

2. Проблемні питання сутності і значення цивільної процесуальної форми.

3. Норми цивільного процесуального права.

Поняття, межі дії та реалізація в цивільному судочинстві.

4. Стадії і провадження як поняття, що визначають структуру цивільного процесу.

5. Характеристика джерел цивільного процесуального права. Аналогія права та аналогія закону.

6. Міжнародні договори і угоди як джерела цивільного процесуального права.

Ключові терміни та поняття

Предмет цивільного процесуального права, методи цивільного процесуального права, цивільна процесуальна форма, норми цивільного процесуального права, стадії цивільного процесу, провадження у цивільному процесі, джерела цивільного процесуального права, судовий прецедент, узагальнення судової практики, аналогія права, аналогія закону, міжнародні договори .

Теми доповідей

1. Цивільно-процесуальні норми, їх види, особливості структури.

2. Наукові концепції співвідношення понять: «стадії» і «проводження» в цивільному процесі.

3. Характеристика джерел цивільного процесуального права.

4. Аналогія права та аналогія закону в цивільному процесі.

5. Сучасні тенденції розвитку цивільного процесуального права.

6. Цивільно-процесуальне законодавство до і після

судової реформи 1864 р.

7. Видатні представники науки цивільного процесуального права.

Нормативні акти та література: [23, 24, 34, 42, 46, 52]

Тема 11. Проблемні питання реалізації принципів цивільного процесу

План заняття

1. Поняття і значення принципів цивільного процесу як найважливіших гарантій здійснення правосуддя.
2. Наукові концепції підходів щодо визначення принципів цивільного процесу.
3. Значення принципів цивільного процесуального права в реалізації завдань цивільного судочинства.
4. Місце принципів цивільного процесу в механізмі правозастосовчої діяльності: проблеми теорії і практики.
5. Характеристика системи принципів цивільного процесу.
6. Особливості класифікації принципів цивільного процесу.

Ключові терміни та поняття

Принцип цивільного процесу, система принципів, реалізація принципів, принцип змагальності і процесуальної рівності сторін, принцип доступності, принцип гласності і фіксування цивільного процесу, принцип об'єктивної істини, принцип одноособового і колегіального розгляду цивільних справ, принцип законності, принцип диспозитивності.

Теми доповідей

1. Принципи змагальності і процесуальної рівності сторін в сучасному цивільному судочинстві: проблеми теорії та практики.
2. Принцип доступності судового захисту: проблеми

реалізації.

3. Реаліація принципу гласності і фіксування цивільного процесу у цивільному судочинстві.

4. Принцип об'єктивної істини в цивільному судочинстві: наукові підходи вчених-процесуалістів.

5. Особливості реалізації принципу одноособового і колегіального розгляду цивільних справ в цивільному процесі: проблеми теорії і практики.

6. Принцип законності в цивільному процесі як гарантія ухвалення законних і обґрунтованих рішень.

7. Проблемні питання реалізації принципу диспозитивності в сучасному цивільному процесі.

Нормативні акти та література: [2, 3, 24, 25, 26, 28, 44]

Тема 12. Цивільні процесуальні відносини в системі цивільного процесу: проблеми теорії та практики

План заняття

1. Цивільні процесуальні правовідносини як владні відносини в цивільному судочинстві, їх особливості.

2. Виникнення, розвиток, зміна та припинення цивільних процесуальних правовідносин.

3. Проблеми змісту і об'єктів цивільних процесуальних правовідносин.

4. Загальна класифікація суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин: наукові погляди вчених-процесуалістів.

5. Особливості складу осіб, які беруть участь в справі: наукові концепції.

6. Особливості складу осіб, які сприяють здійсненню правосуддя: питання теорії і практики.

7. Особливості юридичних фактів, які породжують цивільні процесуальні правовідносини

Ключові терміни та поняття

Цивільні процесуальні правовідносини, підстави виникнення, зміна та припинення цивільних процесуальних правовідносин, юридичні факти, зміст цивільних процесуальних правовідносин, об'єкт цивільних процесуальних правовідносин, особи, які беруть участь у справі, осіби, які сприяють здійсненню правосуддя.

Теми доповідей

1. Цивільний процес як система цивільних процесуальних правовідносин.
2. Система і структура цивільних процесуальних правовідносин.
3. Передумови і підстави виникнення цивільних процесуальних правовідносин.
4. Особи, які сприяють суду у здійсненні правосуддя: законодавчі новели.
5. Актуальні проблеми участі прокурора в сучасному цивільному процесі України.
6. Проблемні питання участі в процесі Уповноваженого Верховної Раді України з прав людини.
7. Проблемні питання участі в цивільному процесі експерта.
8. Спеціаліст як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин, його права і обов'язки.
9. Представництво в цивільному процесі: актуальні проблеми теорії і практики.
10. Процесуальні особливості участі в цивільному процесі органів державної влади і місцевого

самоврядування: законодавчі новели.

Нормативні акти та література: [4, 13, 18, 20, 26, 54]

Тема 13. Актуальні питання інституту доказування в науці цивільного процесуального права

План заняття

1. Правові аспекти поняття судового доказування. Особливості структури цивільного процесуального доказування.
2. Суб'єкти цивільного процесуального доказування. Правила розподілу обов'язків по доказуванню.
3. Предмет доказування як фактичний склад правовідношення.
4. Проблемні питання щодо пояснень сторін, третіх осіб, їх представників, допитаних як свідків.
5. Показання свідків як процесуальний засіб доказування. Імунітет свідків.
6. Висновок експерта як засіб доказування. Спірні погляди щодо висновку експерта як змішаного доказу.
7. Письмові докази, поняття, ознаки, види, значення письмових доказів в цивільному судочинстві. Вирішення спору щодо фальсифікації письмового доказу.
8. Проблемні питання щодо речових доказів, їх дослідження та оцінки.
9. Проблеми застосування звуко- і відеозаписів як засобів доказування в цивільному судочинстві.

Ключові терміни та поняття

Доказ, доказування, належність доказів, допустимість доказів, фальсифікація доказів, обов'язок доказування, предмет доказування, види засобів доказування, пояснень

сторін, третіх осіб, їх представників, показання свідків, імунітет свідків, висновок експерта.

Теми доповідей

1. Процес доказування та його суб'єкти в цивільному процесі України: проблеми теорії і практики.
2. Засоби доказування в цивільному процесі України: проблемні питання теорії і практики.
3. Суд в процесі доказування в цивільному судочинстві України: актуальні питання.
4. Особливості доказування у справах про захист прав споживачів.
5. Особливості доказування у справах про захист авторських прав.
6. Особливості доказування у справах про поновлення на роботі.
7. Особливості доказування у справах про позбавлення батьківських прав.
8. Показання свідка як самостійний засіб доказування.
9. Висновок експерта як засіб доказування: проблемні питання.
10. Особливості звуко- і відеозапису як засобів доказування в цивільному процесі: актуальні проблеми.
11. Електронний документ як доказ в цивільному судочинстві.
12. Особливості використання речових доказів в цивільному процесі.
13. Особливості використання письмових доказів в цивільному процесі.

Нормативні акти та література: [20, 21, 32, 35, 40, 43]

Тема 14. Актуальні проблеми позової форми захисту цивільних прав

План заняття

1. Загальна характеристика позову як засобу судового захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів.
2. Характеристика ознак позову і позової форми процесу.
3. Спірні питання класифікації позовів.
4. Юридичні наслідки відсутності права на пред'явлення позову і права на задоволення позову.
5. Особливості процесуальних засобів захисту відповідача проти позову.
6. Відмова від позову та визнання позову як реалізація диспозитивних прав сторонами в цивільному процесі.
7. Юридична природа мирової угоди. Порядок її укладення та визнання судом, і її правові наслідки.

Ключові терміни та поняття

Позов, позовне провадження, право на позов, позивач, відповідач, відмова від позову, визнання позову, зустрічний позов, забезпечення позову, мирова угода.

Теми доповідей

1. Матеріально-правові й процесуальні наслідки відкриття провадження у справі.
2. Зустрічний позов в цивільному процесі.
3. Порядок забезпечення позову і його скасування.
4. Функції позову в цивільному судочинстві.
5. Види позовів в цивільному процесі.
6. Передумови права на пред'явлення позову і умови

його належного здійснення.

Нормативні акти та література: [32, 38, 39, 51]

Тема 15. Особливості перегляду рішень суду в цивільному процесі: питання теорії і практики.

План заняття

1. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження як реалізація права на судовий захист.
2. Сутність апеляційного та касаційного провадження.
3. Право апеляційного оскарження і його реалізація: проблемні питання.
4. Спірні питання щодо суб'єктів касаційного оскарження. Об'єкти касаційного оскарження: проблеми судової практики.
5. Особливості підготовки розгляду справи апеляційним судом.
6. Особливості повноважень апеляційної та касаційної інстанцій.
7. Характеристика підстав для скасування судових рішень в апеляційному порядку та в касаційній інстанції. Судові рішення суду апеляційної та касаційної інстанції, їх зміст і законна сила.
8. Право на звернення про перегляд судових рішень та підстави для подання заяви про перегляд судових рішень: актуальні проблеми.
9. Особливості перегляду справ за виключними та нововиявленими обставинами.

Ключові терміни та поняття

Апеляція, касація, право на оскарження рішення, об'єкт касаційного оскарження, суб'єкт касаційного оскарження,

повноваження суду апеляційної інстанції, повноваження суду касаційної інстанції, виключні обставини, нововиявлені обставини.

Теми доповідей

1. Судові рішення суду апеляційної інстанції.
2. Особливості ухвалення рішення суду в апеляційній інстанції.
3. Межі розгляду справи судом апеляційної інстанції: проблемні питання.
4. Особливості доказової діяльності в апеляційному провадженні.
5. Виникнення і розвиток інституту касаційного оскарження судових рішень.
6. Рішення суду касаційної інстанції.
7. Право касаційного оскарження рішень, особами які не брали участь у справі: проблемні питання.
8. Підстави скасування судових рішень судом касаційної інстанції: актуальні проблеми.
9. Незаконність судових рішень як підстава їх скасування касаційною інстанцією.
10. Особливості проведення попереднього розгляду справи і призначення справи до судового розгляду.
11. Особливості постанов Верховного Суду України про задоволення чи відмову в задоволенні заяви про перегляд справи Верховним Судом України.
12. Обов'язковість судових рішень Верховного Суду України: проблеми судової практики.

Нормативні акти та література:[12, 23-33, 40, 50]

3. Самостійна робота студентів

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права та процесу» та формуванню у них навичок та вмінь отримати додаткові знання.

Формами самостійної роботи студентів є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення за темами навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних (семінарських) занять, виконання завдань по темах практичних;
- робота в інформаційних мережах;
- вибір теми, розробка плану та написання реферативної роботи.

Результативність самостійної роботи оцінюється під час заслуховування та обговорення та захисту рефератів, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей та підсумкового оцінювання успішності студентів.

Перелік тем для рефератів

1. Загальна характеристика майнових відносин, що регулюються цивільним правом.
2. Особисті немайнові відносини, що регулюються цивільним правом.
3. Загальна характеристика методу цивільно-правового регулювання.
4. Принципи сучасного цивільного права.
5. Цивільне право як приватне право.

6. Правовий звичай як джерело цивільного права.
7. Поняття , класифікація та структура цивільних правовідносин.
8. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб за законодавством України.
9. Інститут безвісної відсутності особи в цивільному праві.
10. Цивілістична доктрина про природу та поняття юридичної особи.
11. Поняття та види цінних паперів як об'єктів цивільного права.
12. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільного права.
13. Інформація як об'єкт цивільного права.
14. Особисті немайнові права фізичних осіб за цивільним законодавством України.
15. Поняття, ознаки, класифікація правочинів та їх місце в системі юридичних фактів.
16. Поняття та форми зловживання правом.
17. Поняття та способи захисту цивільних прав.
18. Система і особливості речових прав у сучасному цивільному праві.
19. Право довірчої власності в цивільному праві України.
20. Відмінність договору прокату від договору найму
21. Відшкодування моральної шкоди
22. Цивільно-правова відповідальність
23. Спадкове право: загальна характеристика
24. Види спадкування. Спадковий договір
25. Поняття «житло». Право власності на житло

26. Інститут малозначності справ в цивільному процесі
27. Загальне та спрощене позовне провадження
28. Принципи цивільного процесу
29. Засоби доказування в цивільному процесі
30. Верховний суд як найвища судова ланка в цивільному процесі

4. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про авторське право і суміжні права», 1993 р., в ред. 2001 р.
2. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08 липня 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 16, с.146.
3. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19-20, С.179.
4. Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 46. С.617
5. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21 січня 1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 18, с.101.
6. Цивільний процесуальний кодекс України 2004 р.
7. Закон України “Про власність” від 7 лютого 1991 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1991. № 20. Ст. 249.

8. Закон України “Про відповіальність за несвоєчасне виконання грошових зобов’язань” від 12 листопада 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 5. Ст. 28.
9. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про лізинг” від 11 грудня 2003 р. // Відомості Верховної Ради. 2004. № 15. Ст.231.
10. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про оренду землі” від 2 жовтня 2003 р. // Відомості Верховної Ради. 2004. № 10. Ст. 102.
11. Закон України “Про страхування” від 7 березня 1996 р. // Урядовий кур’єр. 2001. № 205. 7 листопада.
12. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 20.10.1996 р. № 448-97-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, N 51 (17.12.96), ст. 292.
13. Закон України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень” від 01.07.2004 р. // Відомості Верховної Ради. – 2004. - № 51. – Ст. 553.
14. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців” від 15 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради 2003. № 31-32. Ст.263.
15. Закон України “Про залізничний транспорт” 4 липня 1996 р. N 273/96-ВР// Відомості Верховної Ради України, 1996, N 40, ст. 183.
16. Закон України “Про заставу” від 02. жовтня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 47. Ст. 642.

17. Закон України “Про захист від недобросовісної конкуренції” від 7 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. 1996 р. № 36. Ст. 164.
18. Закон України “Про захист прав споживачів” від 12 травня 1991 р. в редакції Закону України від 1 грудня 2005 р. N 3161-IV // Відомості Верховної Ради України, 2006, N 7, ст.84.
19. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.91р. / Відомості Верховної Ради України, 1991, N 47 (19.11.91), ст. 646.
20. Закон України “Про іпотеку” від 5 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 38. Ст. 313.
21. Закон України “Про Національний банк України” від 20 травня 1999 року № 679-XIV / Відомості Верховної Ради України, 1999, N 29 (23.07.99), ст. 238.
22. Закон України “Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні” від 12.12.1997 р.
23. Закон України “Про оренду державного та комунального майна” від 14 березня 1995 р. // Відомості Верховної Ради. 1995. № 15. Ст.99.

Базова

1. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н.С.Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. К., 2008. 896 с.
2. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. К., 2009. 1200 с.

3. Загальна теорія цивільного права: підручник / за ред. О. А. Підопригори, Д. В. Бобрової К., 1992. 454 с.
4. Заіка Ю. О. Спадкове право України: навч. посіб. / Ю. О. Заіка, Є. О. Рябоконь / за ред. О. В. Дзери. К., 2009. 353 с.
5. Заіка Ю. О. Українське цивільне право: навч. посіб. / Ю. О. Заіка. 2008. 367 с.
6. Заіка Ю. О. Спадкове право в Україні. Становлення і розвиток: монографія / Ю. О. Заіка. К., 2007. 288 с.
7. Комаров В. В. Окреме провадження: моногр. / В. В. Комаров, Г. О. Світлична, І. В. Удальцова; за ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2011.
8. Комаров В. В. Позовне провадження: моногр. / В. В. Комаров, Д. Д. Луспеник, П. І. Радченко та ін.; за ред. В. В. Ко-марова. Х. : Право, 2011.
9. Комаров В. В. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства: моногр. / В. В. Комаров, В. І. Тертишніков, В. В. Баранкова та ін.; за заг. ред. проф. В. В. Комарова. Х. : Харків юрид., 2008.
10. Майданик Р. А. Цивільне право: Загальна частина. Вступ у цивільне право: підручник / Р. А. Майданик. К., 2012. 472 с.
11. Науково практичний коментар до цивільного законодавства України; в 4 т. / А.Г. Ярема. В. Я. Карабань, В. В. Кривенко, В. Г. Рогань. Т. 1. К., 2004. 928 с.
12. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т.; за ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. 5-е вид. перероб і доп.; К., 2013. 832 с.

13. Проблеми науки цивільного процесуального права: моногр. / за ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2002.
14. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право: підручник / З. В. Ромовська. К., 2009. 264 с.
15. Ромовська З. Українське цивільне право. Загальна частина: Академічний курс: підручник / З. Ромовська. 3-те вид., допов. К., 2013. 672 с.
16. Спадкування за законодавством України. Коментар. Судова практика / Є. О. Рябоконь, С. Я. Фурса, Ю. О. Заїка та ін. К., 2009. 352 с.
17. Теорія та практика судової діяльності: наук.-практ. по-сіб. К. : Атіка, 2007.
18. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. К., 2010. 974 с.
19. Цивільне право України: Академічний курс: підручник. Загальна частина: у 2 т. / Я. М. Шевченко (відпов. ред.) та ін Т. 1 К., 2004. 520 с.
20. Цивільне право України: Особлива частина: підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. К., 2010. 1176 с.
21. Гусаров К. В. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядках: моногр. / К. В. Гусаров. Х. : Право, 2010.

Допоміжна

1. Аномалії у цивільному праві; навч.практ посіб. / Р.А. Майданик, Бервено С.М., Майданик Н.І. та ін.; відп. ред. Р.А. Майданик. К., 2010. 1008 с.
2. Безклубий І.А. Банківські правочини: монографія / І.А. Безклубий. К., 2007. 456 с.
3. Бервено С. М. Проблеми договірного права України: монографія/ С. М. Бервено. К, 2006. 392 с.
4. Бобрик В. І. Особисте життя як об'єкт цивільно-правової охорони: монографія/ В. І. Бобрик. К., 2008 208 с.
5. Боднар Т. В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві: монографія / Т. В. Боднар. К., 2005, 272 с.
6. Боднар Т. В. Договірні зобов'язання в цивільному праві (загальні положення): навч. посібн./ Т.В. Боднар. К., 2007, 280 с.
7. Дзера І. О. Цивільно-правові засоби захисту права власності в Україні: монографія/1.0. Дзера. К., 2001. 255 с.
8. Дзера О. В. Розвиток права власності громадян в Україні: монографія/О. В. Дзера. К., 1996. 271 с.
9. Зобов'язальне право: теорія і практика: навч. посіб. / О.В. Дзера, Н. С. Кузнецова, В. В. Луць та інш.; за ред.О.В. Дзери. К., 1998.- 912 с.
10. Ківалова Т. С. Зобов'язання відшкодування шкоди у цивільному законодавстві України (теоретичні аспекти): монографія/ Т. С. Ківалова. Одеса, 2008. 360 с.
11. Коссак В. М. Право інтелектуальної власності / В. М. Коссак, І. Є. Якубівський. К., 2007. 208 с.

12. Кохановська О. В. Теоретичні проблеми інформаційних відносин у цивільному праві: монографія / О. В. Кохановська. К., 2006, 463 с.
13. Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: монографія / І. М. Кучеренко. К., 2004. 328 с.
14. Постанова Пленуму Верховного Суду України №1 від 27.02.2009р. «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи».
15. Постанова Пленуму Верховного Суду України №11 від 21.12.2007р. «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя».
16. Постанова Пленуму Верховного Суду України №3 від 15.05.2006р. «про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів».
17. Постанова Пленуму Верховного Суду України №3 від 30.03.2007р. «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав».
18. Постанова Пленуму Верховного Суду України №7 від 16.04.2004р. «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ».
19. Постанова Пленуму Верховного Суду України №7 від 30.05.2008р. «Про судову практику у справах про спадкування».

20. Постанова Пленуму Верховного Суду України №9 від 06.11.1992р «Про практику розгляду судами трудових спорів».
21. Сакара Н. Ю. Проблема доступності правосуддя у цивільних справах: моногр. Х. : Право, 2010.
22. Спадкування за законодавством України. Коментар. Судова практика / Є. О. Рябоконь, С. Я. Фурса, Ю. О. Заїка та ін. К., 2009 352 с.
23. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві: монографія / Р. О. Стефанчук. К., 2007. 626 с.
24. Страхове право України: Навч. посіб. / За ред. Ю. О. Заїки. К., 2004.
25. Судові прецеденти щодо розгляду судами окремих категорій цивільних справ / Под заг.ред. Бринцева В. Д. Х.: Просвіта, 2000. 232с.
26. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синєгубов, В. А. Кройтор та ін.; за ред. Ю. М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. Харків: Право, 2017. 808 с.

Інтернет-ресурси

1. Сайт Вищої ради правосуддя. URL:
http://www.vru.gov.ua/add_text/145 (дата звернення 21.01.2019 р.).
2. Сайт судової статистики URL:
https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/ (дата звернення 21.01.2019 р.).
3. Сайт Верховного суду України URL:
<http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/> (дата звернення 21.01.2019 р.).
4. Сайт Верховної Ради України URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення 21.01.2019 р.).
5. Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua> (дата звернення 21.01.2019 р.).

